

אִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוּה בְּלַחֲדוּדֵי קָטִיל, אִמַּאי
 כְּתִיב וְלֹא יִתֵּן הַמְּשַׁחִית, דְּמִשְׁמַע דְּמִשְׁחִית
 הָוּה אָזִיל וְלֹא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶלָּא וְדַאי
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוּה קָטִיל, וּמִשְׁחִית הָוּה אָזִיל
 לְאַשְׁכְּחָא עֵילָה לְיִשְׂרָאֵל, פִּינּוּן דְּהָוּה חָמֵי
 (דף מ"א ע"ב) הַהוּא תְּבִירוּ דְּעַרְלָה, בְּתַרִּין סְטָרִין, הָוּה עָרַק
 וְאַתְפָּרֵשׁ מִנֵּיהּוּ.

וְעַל דְּקָטִיל קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל אֵינּוּן בּוֹכְרִין
 דְּהַהוּא סְטָרָא, יְהִיב בּוֹכְרִין דְּיִשְׂרָאֵל
 לְפּוֹרְקָנָא, דְּלֹא יִשְׁכַּח עֲלֵיהּוּ סְטָרָא אַחְרָא עֵילָה
 כָּלֵל, וּבְכֻלָּא נָטִיר לֹון לְיִשְׂרָאֵל קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כְּאַבָּא עַל בְּנִין.

בְּבֵית אַחַד יֵאָכֵל לֹא תּוֹצִיא מִן הַבַּיִת וְגו', (שמות)
 (יב) כ"ט פְּקוּדָא דָּא, לְמִיכָל הַאי פֶּסַח עַל
 מַצּוֹת וּמְרוֹרִין, מַצּוֹת מַצַּת כְּתִיב. מָאֵי הַאי לְקַבֵּל

 לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

וְעַל שֶׁהֲרֵג הַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל אוֹתָם
 בְּכוֹרוֹת שֶׁל אוֹתוֹ הַצַּד, נִתְּן בְּכוֹרוֹת שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל לְגֵאֲלָה, שֶׁלֹּא יִמְצֵא עֲלֵיהֶם הַצַּד
 הַאֲחֵר עֲלֵה כָּלֵל, וּבְכַל שׁוֹמֵר הַקּוּדֵשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל כְּאַב עַל בְּנִים.
 בְּבֵית אַחַד יֵאָכֵל לֹא תּוֹצִיא מִן הַבַּיִת
 וְגו'. מַצּוֹה כ"ט זו לְאָכֵל אֶת הַפֶּסַח הָוּה
 עַל מַצּוֹת וּמְרוֹרִים. מַצּוֹת – מַצַּת כְּתוּב.

אִם הַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבִדּוֹ הוֹרֵג, אִזּוֹ
 לְמָה כְּתוּב וְלֹא יִתֵּן הַמְּשַׁחִית, שְׁמִשְׁמַע
 שֶׁהַמְּשַׁחִית הָיָה הוֹלֵךְ, וְלֹא הַקּוּדֵשׁ
 בְּרוּךְ הוּא? אֶלָּא וְדַאי שֶׁהַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הָיָה הוֹרֵג, וְהַמְּשַׁחִית הָיָה הוֹלֵךְ
 לְמַצֵּא עֲלֵה לְיִשְׂרָאֵל. פִּינּוּן שֶׁהָיָה רוֹאֵה
 אוֹתוֹ שֶׁבְּרוּן הָעַרְלָה בְּשְׁנֵי עַדְדִים, הָיָה
 בּוֹרַח וְנִפְרָד מֵהֶם.

הֵאֵי, אֵלֶּא לְאַחֲזָא גְלוּתָא דְשְׂכִינְתָא עִמְהוֹן
 דְיִשְׂרָאֵל, בְּתַהוּא מְרִירוּ דְלֵהוֹן, וּבְתִיב וַיִּמְרְרוּ אֶת
 חַיֵּיהֶם בְּעִבּוּדָה קָשָׁה וְגו'. וְכֵן אֲכַלִּין לְהֵאֵי פֶסַח,
 לְאַחֲזָא כָּל הֵאֵי דְעָבְדוּ לֹזֵן בְּמִצְרַיִם, בְּתַהוּא
 גְלוּתָא וּבְתַהוּא שְׁעִבּוּדָא.

מַה בְּתִיב וְעֵצִים לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ, לְאַחֲזָא בֵּיה
 קְלָנָא, וּבְכָל אֵינּוֹן מַעֲוֹן דְּמִצְרַאֵי. דְּהָא
 גְּרַמִּין הוּוּ רַמְאֵן בְּשׁוּקָא, וְאִתּוּ בְּלִבֵּי וַהּוּוּ גְּרִירֵי לֹזֵן
 מֵאַתָּר לְאַתָּר, וְדָא קְשִׁיָּא לֹזֵן מִכְּלָא, דְּהָא גְּרַמִּי
 אֵינּוֹן תְּקוּנָא דְגּוּפָא, וְדַמִּי לְגוּנָא אַחְרָא, וַיִּשְׂרָאֵל
 רַמְאֵן לֹזֵן בְּשׁוּקָא אֹרַח קְלָנָא, וְעַל דָּא בְּתִיב וְעֵצִים
 לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ, אִתּוֹן לָא תִשְׁבְּרוּן, אֲבָל בְּלִבֵּי הוּוּ
 אִתְיִין וּמִתְבְּרִין לִיה.

תוּ, מִצְרַאֵי הוּוּ אִתְיִין לְבַתָּר, וַהּוּוּ חֲמָאֵן אֵינּוֹן

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

הַעֲצָמוֹת שְׁלוֹ, וּבָאוּ הַכְּלָבִים וְגִרְרוּ
 אוֹתָם מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וְזֶה הָיָה קָשָׁה
 לָהֶם מִהַבֵּל, שְׁהָרֵי הַעֲצָמוֹת הֵן תְּקוּן
 הַגּוּף, וְדוּמִים לְגִנוֹן אַחַר, וַיִּשְׂרָאֵל זָרְקוּ
 אוֹתָם לְשׁוּק בְּדֶרֶךְ קְלוֹן, וְלִכְּן בְּתוֹב
 וְעֵצִים לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ. אִתּוֹם לֹא תִשְׁבְּרוּ,
 אֲבָל הַכְּלָבִים הָיוּ פְּאִים וּמִשְׁבְּרִים אוֹתוֹ.
 עוֹד, הַמִּצְרַיִם הָיוּ פְּאִים אַחַר כֵּךְ וַהּוּוּ
 רוּאִים אוֹתָם עֲצָמוֹת שְׁהָיוּ לֹקְחִים

מַה זֶה כְּנֻגַד זֶה? אֵלֶּא לְהִרְאוֹת גְּלוּת
 הַשְּׂכִינְיָה עִם יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתָהּ הַמְרִירוֹת
 שְׁלָהֶם, שְׂבָתוֹב וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם
 בְּעִבּוּדָה קָשָׁה וְגו'. בְּשׂאוֹכְלִים אֶת הַפֶּסַח
 זֶה, לְהִרְאוֹת אֶת כָּל מַה שְּׁעָשׂוּ לָהֶם
 בְּמִצְרַיִם בְּאוֹתָהּ גְּלוּת וּבְאוֹתוֹ שְׁעִבּוּד.
 מַה כְּתוֹב? וְעֵצִים לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ,
 לְהִרְאוֹת בּוֹ קְלוֹן, וּבְכָל אוֹתָם אֵלִילֵי
 מִצְרַיִם. שְׁהָרֵי הָיוּ זָרְקִים בְּשׁוּק אֶת

גִּרְמֵי דַּהוּוּ נְטִילֵי כַּלְפֵי מֵאֲתָר לְאֲתָר, וּמִדְקָן לֹון,
וְהוּוּ מְצָרָאֵי טָמְיֵי לֹון גּוּ עִפְרָא, בְּגִין כַּלְפֵי דְלֹא
יִשְׁכַּחֲוֹן לֹון, וְדָא אִיהוּ בְּטוּלָה דְעֵבוּדָת פּוֹכְבִים
וּמְזֻלוֹת, יִתִיר, מִסְטָרָא דְלֹהוֹן. וּבְדָא קִדְשָא בְרִיךְ
הוּא אִסְתְּלַק בִּיקָרִיָה, וְאִתְּפַיִין כָּל חֵילִין אַחֲרָנִין,
דְּהָא כִּדִין אִתְּפַיִין יִתִיר, כִּד בְּטִילוֹ אִשְׁתַּכַּח
מִסְטָרָא דְלֹהוֹן, וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל לֹא מְבַטְלֵי לֹון,
דְּכַתִּיב וְעַצֵּם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוּ.

קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל רְחֵם וְגו' (שמות יג)
פְּקוּדָא דָּא לְקִדְשׁ בְּכוֹר בְּהֵמָה, וְעַם הָאָרֶץ
צִרִיךְ תִּרְיִן מִלִּין, חַד דִּיהָא פְּדוּי מִתַּחַת
שְׁלֹטְנוּתָא דִּיצַר הָרַע, דְּאִיהוּ אָדוֹן דִּילִיָה, בְּגִזְוֵנָא
דְּאָמַר יַעֲקֹב לְעֵשָׂו, (בראשית לג) יַעֲבֹר נָא אֲדָנִי לְפָנַי
עֲבָדוּ. בְּהָאֵי עֲלָמָא. אָדוֹן מַצַּד חוֹבִין דְּנִפְיִישִין עַל
גּוּפָא, בְּמָה דְּאוּקְמוּתָהּ, חֵיבָא, יַצַּר הָרַע שׁוֹפְטוּ.

לִשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

אוֹתָם, שְׂכַתוֹב וְעַצֵּם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוּ.
קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר רְחֵם וְגו'. מַצְוָה
זוֹ לְקִדְשׁ בְּכוֹר בְּהֵמָה. וְעַם הָאָרֶץ צִרִיךְ
שְׁנֵי דְבָרִים: אֶחָד שְׂיִהִיָה פְּדוּי מִתַּחַת
שְׁלֹטוֹן הַיַּצַּר הָרַע, שֶׁהוּא אָדוֹנוֹ, כְּמוֹ
שֶׁאָמַר יַעֲקֹב לְעֵשָׂו (בראשית לג) יַעֲבֹר נָא
אֲדָנִי לְפָנַי עֲבָדוּ, בְּעוֹלָם הָיָה. אָדוֹן מַצַּד
הָעוֹנָנוֹת, שֶׁהֵם רַבִּים עַל הַגּוּף. כְּמוֹ

הַכְּלָבִים מִמְּקוֹם לְמִקוֹם וְשׁוֹבְרִים אוֹתָם,
וְהֵיוּ הַמְצָרִים טוֹמְנִים אוֹתָם בְּעִפְרָא, כְּדִי
שֶׁהַכְּלָבִים לֹא יִמְצְאוּ אוֹתָם, וְהוּוּ בְּטוּל
שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת יוֹתֵר מִהַצַּד
שְׁלָהֶם. וּבְזֶה הַתְּעֵלָה הַקּוּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּכַבּוּדוֹ וְנִכְפּוֹ כָּל הַכַּחֲוֹת הָאֲחֵרִים,
שֶׁהָרִי אִזּוֹ נִכְפּוֹ יוֹתֵר, כְּשֶׁהַבְּטוּל נִמְצָא
מִהַצַּד שְׁלָהֶם, וְלִכֵּן יִשְׂרָאֵל לֹא בְּטָלוּ

זָכָאָה, יֵצֵר הַטּוֹב שׁוֹפְטוֹ. בִּינוּנֵי זֶה וְזֶה שׁוֹפְטוֹ.
בִּינוּנֵי, הִינֵנו אַח דִּי יֵצֵר הָרַע, וְאַח דִּי יֵצֵר הַטּוֹב, אַחֵי
יְהִי לָךְ אֲשֶׁר לָךְ.

וְכֵד זְכוּוֹן נְפִישׁוֹן, רוּחָא תָּבֵר תִּרְיִן מִשְׁמְרוֹת,
דְּחַמּוֹר נוּעֵר, כְּלָבִים צוּעֵקִים, וְסָלִיק
לְמִשְׁמֶרֶת דְּשַׁחַר, דְּבִיָּה אָדָם וְאֶתְהַדָּר בַּר נָשׁ
אָדוֹן, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית לב) וַיְהִי לִי שׁוֹר
וְחַמּוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה, וְסָלִיק לְדִרְגָּא דְאָדָם,
דְּאֶתְמַר בֵּיה, (בראשית א) וַרְדּוּ בְדִגְתַּת הַיָּם וּבְעוֹף
הַשָּׁמַיִם וְגו', (בראשית ט) וּמִזְרָאֲכֶם וְחֶתְכֶם וְגו'.

וְכֵד זְכוּוֹן בִּינוּנִים, (בראשית לב) וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ, זְכוּוֹן
וְחֻבִּין מִתְחַבְּקִין לְאַנְחָא קְרָבָא. מִסְטָרָא
דְּזְכוּוֹן, (בראשית לב) וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ. מִסְטָרָא
דְּחֻבִּין, וַיֵּנַע בְּכַף יָרְכוּ בְּגִיד הַנָּשָׂה. נָשָׂה: לָשׁוֹן

לשון הקודש

הָאָדָם, וְחֹזֵר הָאָדָם לְהִיֹּת אָדוֹן. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (שם לב) וַיְהִי לִי שׁוֹר וְחַמּוֹר צֹאן
וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה. וְעוֹלָה לְדִרְגַת אָדָם,
שְׁנַאֲמַר בּוּ (שם א) וַרְדּוּ בְדִגְתַּת הַיָּם וּבְעוֹף
הַשָּׁמַיִם וְגו', (שם ט) וּמִזְרָאֲכֶם וְחֶתְכֶם וְגו'.

וּבְשִׁחְזִכִּיּוֹת בִּינוּנִיּוֹת - (שם לב) וַיֵּאבֶק
אִישׁ עִמּוֹ, זְכִיּוֹת וְחֻבוֹת מִתְחַבְּקוֹת
לְעֶרְךָ קְרָב. מִצַּד הַזְכִּיּוֹת - וַיֵּרָא כִּי לֹא

שְׁבָאֲרוּהָ, רָשָׁע - יֵצֵר הָרַע שׁוֹפְטוֹ.
צָדִיק - יֵצֵר הַטּוֹב שׁוֹפְטוֹ. בִּינוּנֵי - זֶה
וְזֶה שׁוֹפְטוֹ. בִּינוּנֵי הוּא אַח שֶׁל יֵצֵר הָרַע
וְאַח שֶׁל יֵצֵר הַטּוֹב. אַחֵי לָךְ אֲשֶׁר
לָךְ.

וּבְשִׁרְבוֹת הַזְכִּיּוֹת, הָרוּחַ שׁוֹבֵר שְׁתֵּי
מִשְׁמְרוֹת - שֶׁל חַמּוֹר נוּעֵר, וּכְלָבִים
צוּעֵקִים, וְעוֹלָה לְמִשְׁמֶרֶת הַשַּׁחַר שְׁבוּ

כִּי נִשְׁנִי אֱלֹהִים אֶת כָּל עַמְלִי וְאִיהוּ לְשׁוֹן
נְשִׂיָה. חַד מְדוּרָא מְאִינוֹן שְׁבַעַה אַרְעָאן, מָאן
דְּנַחֲתִית תַּמָּן אֶתְנַשִּׁי מְנִיָּה אוֹרֵייתָא.

וְקִדְם דִּיִּיתִי בַר נָשׁ בְּהָאִי עָלְמָא וַיְפֹזֵק מִרְחַם
אִמּוּתָא, וַיֵּאבֵּק אִישׁ עִמּוֹ, דָּא גַבְרִיאֵל,
בְּהָהוּא אָבֵק דְּעַפְרָא, דְּאֶתְמַר (בראשית ב) וַיִּיצֶר יְיָ
אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָא מִן הָאֲדָמָה, וְאוֹלִיף לִיָּה
שְׁבַעִים לְשׁוֹן. וּבְגִין דָּא, וַיִּיצֶר: חַד יֵצֵר הַטּוֹב,
דְּאוֹלִיף לִיָּה שְׁבַעִים לְשׁוֹן. וְחַד, יֵצֵר הָרַע דְּאָבִיק
עִמּוּתָא. דְּאֶתְמַר, כִּי נִנְעַ בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנְּשִׂיָּה,
וְאִשְׁבַּח מְנִיָּה שְׁבַעִין לְשׁוֹן, דְּאוֹלִיף לִיָּה יֵצֵר הַטּוֹב.

וְקִדְם כָּל דָּא, נַחְתִּין עִמּוּתָא אַרְבַּעַה מְלָאכִין,
דְּאֶתְמַר בְּהוֹן (תהלים צא) כִּי מְלָאכִין יֵצִיָּה
לָךְ. אִי אִית לִיָּה זְכוֹת אָבוֹת, חַד מִיכָאֵל, בְּזִכּוֹת

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

(שם ב) וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָא מִן
הָאֲדָמָה. וְלִמַּד אוֹתוֹ שְׁבַעִים לְשׁוֹן,
וּמִשׁוּם זֶה וַיִּיצֶר, אַחַד יֵצֵר טוֹב, שְׁלֹמֹד
אוֹתוֹ שְׁבַעִים לְשׁוֹן, וְאַחַד יֵצֵר הָרַע
שְׁנָאבֵּק עִמּוֹ, שְׁנָאמַר כִּי נִנְעַ בְּכַף יָרֵךְ
יַעֲקֹב בְּגִיד הַנְּשִׂיָּה, וּמִצָּא מִמֶּנּוּ שְׁבַעִים
לְשׁוֹן שְׁלֹמֹד אוֹתוֹ יֵצֵר הַטּוֹב.
וְקִדְם כָּל זֶה יָרְדוּ עִמּוֹ אַרְבַּעַה מְלָאכִין,

כָּל לוֹ. מִצַּד הָעֵבְרוֹת - וַיִּנְעַ בְּכַף יָרֵכּוֹ,
בְּגִיד הַנְּשִׂיָּה. נְשִׂיָּה לְשׁוֹן (שם מא) כִּי נִשְׁנִי
אֱלֹהִים אֶת כָּל עַמְלִי. וְהוּא לְשׁוֹן נְשִׂיָּה.
מְדוּרָא אַחַד מְאוֹתָן שְׁבַע הָאֲרָצוֹת. מִי
שְׁיֹרֵד לְשָׁם, נִשְׁפַּחַת מִמֶּנּוּ הַתּוֹרָה.
וְקִדְם שְׁיָבֵא אָדָם לְעוֹלָם הַזֶּה וַיֵּצֵא
מִרְחַם אִמּוֹ - וַיֵּאבֵּק אִישׁ עִמּוֹ. זֶה
גַבְרִיאֵל, בְּאוֹתוֹ אָבֵק שָׁל עֶפְרָא שְׁנָאמַר

אֲבָרְהָם. וְתַנְיִנָּא גְבַרְיָאֵל, בְּזִכּוֹת יִצְחָק. וְתִלְיָתָא
 דְנַחֲתָ עִמּוּה נּוּרְיָאֵל, בְּזִכּוֹתָא דִיעֶקֶב. וּרְבִיעָא
 רְפָאֵל, בְּזִכּוֹתָא דְאָדָם קְדָמָא. וַיַּצֵּר הַטּוֹב
 לְעֵילָא מִנִּיה.

וְאִי לִית לִיה זְכוֹת, אֲזִלִּי עִמּוּה אַרְבַּע, עֶזְרָא,
 מִשְׁחִית, אֶף, וְחִימָה, וַיַּצֵּר הָרַע לְעֵילָא
 מִנִּיהוּ, לְמִדּוֹן לִיה לְעֵלְמָא דְאֶתִּי. וּבְגִין דָּא
 אוֹקְמוּהָ, רָשָׁע, יַצֵּר הָרַע שׁוֹפְטוֹ. צְדִיק, יַצֵּר הַטּוֹב
 שׁוֹפְטוֹ. בִּינּוּנִי, זֶה וְזֶה שׁוֹפְטוֹ. וּבְגִין דָּא, אִי אִיהוּ
 בִּינּוּנִי, גְבַרְיָאֵל דְאִיהוּ יַצֵּר הַטּוֹב, (דף מ"ב ע"א) וְסַמָּא"ל
 דְאִיהוּ יַצֵּר הָרַע, זֶה וְזֶה שׁוֹפְטוֹ.

דְּלָכֵל בְּרַ נָשׁ דְאִית בֵּיה אַרְבַּע יְסוּדִין, אַרְבַּע
 מְלָאכִים נַחֲתִין עִמּוּה מִימִינָא, וְאַרְבַּע
 מִשְׁמָאלָא. אַרְבַּע מִימִינָא: מִיכָא"ל, גְבַרְיָא"ל,

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

הָרַע מַעֲלִיחָם לְדוֹן אוֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא.
 וְלָכֵן פְּרֻשׁוּהָ, רָשָׁע - יַצֵּר הָרַע שׁוֹפְטוֹ.
 צְדִיק - יַצֵּר הַטּוֹב שׁוֹפְטוֹ. בִּינּוּנִי - זֶה
 וְזֶה שׁוֹפְטוֹ. וְלָכֵן אִם הוּא בִּינּוּנִי,
 גְבַרְיָאֵל שֶׁהוּא יַצֵּר טוֹב, וְסַמָּא"ל שֶׁהוּא
 יַצֵּר הָרַע, זֶה וְזֶה שׁוֹפְטוֹ.

שְׂפָכָל אָדָם יֵשׁ אַרְבַּעָה יְסוּדוֹת,
 אַרְבַּעָה מְלָאכִים יוֹרְדִים עִמּוֹ מִימִין,

שְׁנַאֲמַר בָּהֶם (תהלים צא) כִּי מְלָאכִיו יַצּוּהוּ
 לָךְ. אִם יֵשׁ לוֹ זְכוֹת אָבוֹת - אֶחָד
 מִיכָאֵל בְּזִכּוֹת אֲבָרְהָם, וְהַשְּׁנַי גְבַרְיָאֵל
 בְּזִכּוֹת יִצְחָק, וְהַשְּׁלִישִׁי שִׁינְרַד עִמּוֹ
 נּוּרְיָאֵל בְּזִכּוֹת יַעֲקֹב, וְהַרְבִּיעִי רְפָאֵל
 בְּזִכּוֹת אָדָם הָרִאשׁוֹן, וַיַּצֵּר הַטּוֹב מִעֲלִיו.
 וְאִם אֵין לוֹ זְכוֹת - הוֹלְכִים עִמּוֹ
 אַרְבַּעָה: עֶזְרָא, מִשְׁחִית, אֶף וְחִמָּה, וַיַּצֵּר

רְפָא"ל, נֹרִיא"ל. וְאַרְבַּע מִשְׁמָאלָא: עֹזִין, מִשְׁחִית, א"ף, וְחַמָּה. מִסְטָרָא דְנוֹפָא, מְסִטְרוֹן נְחִית עָלֶיהָ מִימִינָא, וְסַמָּא"ל מִשְׁמָאלָא.

וְלִית בַּר נֶשׁ דְּלִית בֵּיהּ אַרְבַּע יְסוּדִין, אֲבָל פְּפּוּם יְסוּדָא דְאַקְדִים בֵּיהּ, הָכִי מִתְחִילִין אֵלִין אַרְבַּע. אִי מְזֵל דִּילִיהּ אַרְי"ה, אַקְדִים מִיכָא"ל, וְאַבְתְּרִיה גְּבַרִיא"ל וְאַבְתְּרִיה נֹרִיא"ל, וְאַבְתְּרִיה רְפָא"ל. וְאִי מְזֵלִיהּ שׁוּר, אַקְדִים גְּבַרִיא"ל, וְאַבְתְּרִיה מִיכָא"ל, וְאַבְתְּרִיה נֹרִיא"ל, וְאַבְתְּרִיה רְפָא"ל. וְאִי מְזֵלִיהּ נֶשֶׁר, אַקְדִים נֹרִיא"ל, וְאַבְתְּרִיה מִיכָא"ל, וְאַבְתְּרִיה גְּבַרִיא"ל, וְאַבְתְּרִיה רְפָא"ל. וְאִי מְזֵלִיהּ אַד"ם. אַקְדִים רְפָא"ל, וְאַבְתְּרִיה מִיכָא"ל, וְאַבְתְּרִיה גְּבַרִיא"ל, וְאַבְתְּרִיה נֹרִיא"ל.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

וְאַרְבַּעָה מִשְׁמָאל. אַרְבַּעָה מִימִין: מִיכָא"ל, גְּבַרִיא"ל, רְפָא"ל, נֹרִיא"ל. וְאַרְבַּעָה מִשְׁמָאל: עֹזִין, מִשְׁחִית, א"ף וְחַמָּה. מִצַּד הַגּוֹף מְסִטְרוֹן יוֹרֵד עָלָיו מִימִין, וְסַמָּא"ל מִשְׁמָאל.

וְאִין אָדָם שְׂאִין בּוֹ אַרְבַּעָה יְסוּדוֹת, אֲבָל כְּפִי הַיְסוּד שְׂיַקְדִים בּוֹ, כִּד מִתְחִילִים הָאַרְבַּעָה הִלְלוּ. אִם הַמְזֵל שָׁלוֹ אַרְי"ה - מְקַדִים מִיכָא"ל, וְאַחֲרָיו

גְּבַרִיא"ל, וְאַחֲרָיו נֹרִיא"ל, וְאַחֲרָיו רְפָא"ל. וְאִם מְזֵל שׁוּר - מְקַדִים מִיכָא"ל, וְאַחֲרָיו גְּבַרִיא"ל, וְאַחֲרָיו נֹרִיא"ל, וְאַחֲרָיו רְפָא"ל. וְאִם מְזֵל נֶשֶׁר - מְקַדִים נֹרִיא"ל, וְאַחֲרָיו מִיכָא"ל, וְאַחֲרָיו רְפָא"ל. וְאִם מְזֵל אַדָם - מְקַדִים רְפָא"ל, וְאַחֲרָיו מִיכָא"ל, וְאַחֲרָיו גְּבַרִיא"ל, וְאַחֲרָיו נֹרִיא"ל.

וְאֵינּוֹן מְסֻטָּרָא דִּימִינָא, מְסֻטָּרָא דְּמִיכָאל, כְּלֵהוּ
 אֲנַפִּין דִּילִיָּה, אֵינּוֹן רַחֲמִי, בַּעַל גְּמִילוֹת
 חֲסָדִים, אֲנַפִּוי חֲזוֹרִין, וְהָאֵי בַר נֶשׁ גְּמִיל חֲסָד.
 חֲסִיד, וְחֲכָם, אֵי אֲשֶׁתִּדֵּל בְּאֹרֵייתָא. וְאֵי לָאו,
 בְּהַפֵּךְ, מְסֻטָּרָא דִּיִּצְר הָרַע, גְּזֻלָּן, טַפֵּשׁ, לִית בִּיה
 חֲסָד. דִּלָּא עִם הָאָרֶץ חֲסִיד.

מְסֻטָּרָא דְּגַבְרִיאֵל, אַרְבַּע אֲנַפִּין דִּילִיָּה דִּינָא,
 מִדַּת הַדִּין עַל רִשְׁיַעֲיָא, וּמַתְנַגְּרָה בְּהוּ,
 כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, מוֹתֵר לְהַתְנַגְּרוֹת בְּרִשְׁעִים בְּעוֹלָם
 הַזֶּה. גְּבוּר בִּיִּצְרִיָּה, יָרָא חֲטָא, דִּיִּין יְהֵא, אֵי יִתְעַסֵּק
 בְּאֹרֵייתָא, וְגְבוּר בְּתַלְמוּדִיָּה. בְּהַפּוּכָא מְסֻטָּרָא
 דִּיִּצְר הָרַע, מַתְנַגְּרָה בְּצַדִּיקִיָּא, דִּינָא קֶשֶׁה לוֹן, גְּבוּר
 בְּעֵבִירָה, לְמַעַבְד לִיָּה, לָאו דְּחִיל חֲטָאָה הוּא,
 וּגְוֹוִינּוֹן דְּאֲנַפִּוי סוּמְקִין, עֵשׂו שׁוֹפֵךְ דְּמִים.

לשון הקודש

בהם, כמו שבארנו, מִתֵּר לְהַתְנַגְּרוֹת
 בְּרִשְׁעִים בְּעוֹלָם הַזֶּה. גְּבוּר בִּיִּצְרֵוּ, יָרָא
 חֲטָא, יְהִיָּה דִּינּוֹ, אִם יִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה
 וְגְבוּר בְּתַלְמוּדוֹ. בְּהַפֵּךְ מַצַּד שֶׁל יִצְר
 הָרַע – מַתְנַגְּרָה בְּצַדִּיקִים, דִּין קֶשֶׁה לָהֶם,
 גְּבוּר בְּעֵבִירָה לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ, אֵינּוֹ יָרָא
 חֲטָא, וּגְוִי פְּנִי אַדְמִים, עֵשׂו שׁוֹפֵךְ
 דְּמִים.

וְאוֹתָם שְׂמַצַּד יְמִין, מַצַּד שֶׁל מִיכָאֵל,
 כָּל הַפְּנִים שֶׁלוֹ הֵם רַחֲמִים, בַּעַל גְּמִילוֹת
 חֲסָדִים, פְּנִים לְבָנִים, וְאָדָם זֶה גּוֹמֵל
 חֲסָד, חֲסִיד וְחֲכָם, אִם הִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה.
 וְאִם לֹא – בְּהַפֵּךְ, מַצַּד שֶׁל יִצְר הָרַע,
 גְּזֻלָּן, טַפֵּשׁ, אֵין בּוֹ חֲסָד. שְׁלֹא עִם הָאָרֶץ
 חֲסִיד.

מַצַּד שֶׁל גַּבְרִיאֵל, אַרְבַּעַת הַפְּנִים שֶׁלוֹ
 דִּין, מִדַּת הַדִּין עַל הַרִשְׁעִים, וּמַתְנַגְּרָה

מָאן דְּמִזְלִיה נְשׁוּר, לָאו רַחֲמֵן סָגִי, וְלָאו מִדַּת
הַדִּין סָגִי, אֶלָּא בִּינּוּנִי, בְּיַצֵּר טוֹב בְּמִדַּת
טָבִין דִּילִיה, וּבִינּוּנִי בְּיַצֵּר רָע בְּמִדּוֹת בִּישׁוּן, וְלִיה
אַנְפִּין תְּוֹרִין וְסוּמָקִין.

מָאן דְּמִזְלִיה אָדָם, מְסַטְרָא דְטוֹב, כְּלִיל מְכָל
מִדּוֹת טוֹבוֹת, חֲסִיד, וְחֶכֶם, וְגִבּוֹר בְּתוֹרָה,
יָרָא חֲטָא, מְמוּלָא בְּכָל מִדּוֹת טָבִין, וּגְנוּן אַנְפּוּי
אוּכְמִין. וּמְסַטְרָא דְיַצֵּר הָרָע, מְמוּלָא מְכָל
מִדּוֹת בִּישׁוּן.

וְאִי חוּבוּי דְּבַר נְשׁוּ נְפִישׁוּן, שְׁלַטִּין עָלֶיהָ כָּל
מִשְׁרַיִין דְּיַצֵּר הָרָע, עַד דְּיִסְתַּלְקוּ מִנִּיהָ כְּלָהוּ
מִשְׁרַיִין דְּיַצֵּר טוֹב, וְאַמְלִיךְ עַל אַבְרִין דִּילִיה,
סְמָא"ל וְכָל מִשְׁרַיִתִיהָ.

וְאִי נְפִישׁוּן זְכוּוֹי, שְׁלַטִּין מִשְׁרַיִין דְּיַצֵּר הַטוֹב, עַד

לשון הקודש

וגון פְּנִינֵי שְׁחוּרִים. וּמַצַּד שֶׁל יַצֵּר הָרָע
 מְמַלָּא מְכָל הַמִּדּוֹת הָרָעוֹת.
וְאִם חֲטָאֵי הָאָדָם רַבִּים, שׁוֹלְטִים עָלָיו
כָּל הַמַּחְנוֹת שֶׁל הַיַּצֵּר הָרָע, עַד
שֶׁמְסַתְּלָקִים מִמֶּנּוּ כָּל מַחְנוֹת הַיַּצֵּר
הַטוֹב, וּמְמַלִּיךְ עַל אִבְרָיו אֶת סְמָא"ל
וְכָל מַחְנוֹתָיו.
וְאִם זְכוּיֹתָיו רַבִּים, שׁוֹלְטִים כָּל מַחְנוֹת

מִי שְׁמַלּוֹ נְשׁוּר אֵינוֹ רַחֲמֵן הַרְבֵּה, וְלֹא
 מִדַּת הַדִּין הַרְבֵּה, אֶלָּא בִּינּוּנִי בְּיַצֵּר
 הַטוֹב בְּמִדּוֹת הַטוֹבוֹת שְׁלוֹ, וּבִינּוּנִי
 בְּיַצֵּר הָרָע בְּמִדּוֹת הָרָעוֹת, וְלֹא פָּנִים
 לְבָנִים וְאַדְמַיִם.

מִי שְׁמַלּוֹ אָדָם, מַצַּד הַטוֹב, כְּלוּל מְכָל
 מִדּוֹת טוֹבוֹת, חֲסִיד וְחֶכֶם וְגִבּוֹר בְּתוֹרָה,
 יָרָא חֲטָא, מְמַלָּא בְּכָל מִדּוֹת טוֹבוֹת,

דִּי־סִתְלָקוּ מִנִּיּה כָּל מִשְׁרַיִין דִּי־יֵצֵר הָרַע. וְאַמְלִיךְ עַל
כָּל אִיבְרִין דִּילִיּה, מִשְׁרַיִין דִּי־יֵצֵר הַטּוֹב, בְּתַחֲוּא
זְמַנָּא, שְׁלִיט עָלֵיה שֵׁם יְהוָה.

וְאִם הוּא בִּינוּנֵי, צָבֵא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים עָלָיו
מִימֵינוּ וּמִשְׁמֵאלוֹ, אֵלִין מִימֵינִים לְזָכוֹת,
וְאֵלִין מִשְׁמֵאֵילִים לְחֻבָּה, וּמֵאֵן דְּאֵלִים גָּבַר. וּבְגִין
דָּא אוֹקְמוּהָ מְאֵרֵי מִתְנִיתִין, לְעוֹלָם יִרְאֶה אָדָם
עֲצָמוּ בְּאֵילוֹ כָּל הָעוֹלָם כּוֹלֵוּ תְלוּי בּוֹ.

וּמִסְטָרָא דְּמִיכָאֵל, אֶתְקַרֵי בְכוֹר, דְּדִרְגִיּה פְּסָף
תְּוֹרוֹ, וּבְגִין דָּא, פְּדִיּוֹן הַבְּכוֹר פְּסָף, ה'
סְלָעִים, בְּחֻשְׁבָּן ה' דְּאֶבְרָהָם, דְּאֵי יַחְפִּים בִּתְוֹרָה
יִתּוּסַף עָלֵיה י', דְּאֵיתוּ קִדְשׁ, דְּבִיּה צְרִיךְ לְקַדְּשׁ
בְּכוֹר בְּהִמָּה, דְּהֵינּוּ (יִרְמִיָּה ב) קִדְּשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְי'. וּבִיּה
צְרִיךְ לְעֵשֶׂר וְלָדוֹת, דְּכָל וְלָד אֵיתוּ מִסְטָרָא דְּבָן
י"ה, וְאֵיתוּ ו'.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

הַמְשָׁנָה, לְעוֹלָם יִרְאֶה אָדָם עֲצָמוּ בְּאֵלוֹ
כָּל הָעוֹלָם כּוֹלֵוּ תְלוּי בּוֹ.

וּמִצָּד שֶׁל מִיכָאֵל נִקְרָא בְכוֹר, שְׁדִרְגָתוֹ
פְּסָף לְבָן, וּמִשּׁוּם כֵּן פְּדִיּוֹן הַבְּכוֹר פְּסָף,
ה' סְלָעִים, בְּחֻשְׁבּוֹן ה' שֶׁל אֶבְרָהָם,
שָׂאֵם יַחְפִּים בִּתְוֹרָה, תִּתּוּסַף עָלָיו י',
שֶׁהוּא קִדְּשׁ, שְׁבוּ צְרִיךְ לְקַדְּשׁ בְּכוֹר
בְּהִמָּה, שְׁהֵינּוּ (יִרְמִיָּה ב) קִדְּשׁ יִשְׂרָאֵל לַה'.

יֵצֵר הַטּוֹב, עַד שִׁסְתְּלָקוּ כָּל מַחְנוֹת יֵצֵר
הָרַע, וּמִמְלִיךְ עַל כָּל אִיבְרִיו הַמַּחְנוֹת
שֶׁל הַיֵּצֵר הַטּוֹב. בְּאוֹתוֹ זְמַן שׁוֹלֵט עָלָיו
שֵׁם יְהוָה.

וְאִם הוּא בִּינוּנֵי, צָבֵא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים
עָלָיו מִימֵינוּ וּמִשְׁמֵאלוֹ. אֵלוֹ מִימֵינִים
לְזָכוֹת, וְאֵלוֹ מִשְׁמֵאֵילִים לְחֻבָּה, וּמִי
שְׂאֵלִים - גּוֹבַר. וְלָכֵן פְּרִשְׁוּהָ בְּעֵלֵי

דְּכָל חַיִּין דְּאֵינִין חַיִּוֹת הַקּוּדֵשׁ, בְּאַתְוּוֹן דְּשָׂמְא
 קְדִישָׁא אֶתְקַרְיָאוּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה
 מג) כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי בִּרְאֵתִיו. אֶפִּילוּ כָּל
 בְּרִיין דְּאַתְּבְּרִיאוּ בְּהוֹן, וְלִית בְּרִיָּאָה דְּלֹא אֶתְרָשִׁים
 בְּהַאי שְׂמְא, בְּגִין לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לְמַאן דְּפָרָא לִיה, וְהַאי יו"ד,
 אִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּרִישָׁא דְּכָל בְּרִיין. ה' ה':
 דְּיוֹקְנָא דְּה' אֶצְבָּעָן דְּיְמִינָא, וְה' דְּשְׂמְאֵלָא. ו'
 דְּיוֹקְנָא דְּגּוֹפָא.

וּבְגִין דָּא אָמַר, (ישעיה מ) וְאֵל מִי תְּדַמְיוּנִי וְאַשְׁוֶה
 יֹאמֵר קְדוֹשׁ. לִית בְּכָל בְּרִיָּה דְּאַשְׁוֶה כְּוֹתִי,
 וְאָף עַל גַּב דְּבְרָאתִי לָהּ בְּדַמּוֹת אֶתְוּוֹן דִּילִי, דְּאַנָּא
 יְכִיל לְמַחָאָה הֵהִיא עוֹרָה, וְלְמַעְבַּד לָהּ בְּפִי וּמְנִין,
 וְלִית אֵלּוּהַ אַחְרָא עָלֵי דִּיכִיל לְמַמְחִי (דף מ"ב ע"ב)
 דְּיוֹקְנֵי וּבְגִין דָּא (דברים לב) כִּי לֹא כִּצּוֹרְנֵנוּ עוֹרָם
 וְאוּיְבִינוּ פְּלִילִים.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

וְכוּ צְרִיךְ לְעֵשֶׂר וְלָדוֹת, שְׂכָל וְלָד הוּא
 מְצַד שֶׁל בֵּן יִיָּה, וְהוּא ו'.
 שְׂכָל הַחַיּוֹת שֶׁהֵן חַיּוֹת הַקּוּדֵשׁ, נִקְרְאוּ
 בְּאוֹתֵיית הַשֵּׁם הַקּוּדֵשׁ. זֶהוּ שְׂכָתוּב
 (ישעיה מג) כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי
 בִּרְאֵתִיו. אֶפִּילוּ כָּל הַבְּרִיּוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ
 בְּהֵם, וְאֵין בְּרִיָּאָה שְׁלֹא נִרְשְׂמָה בְּשֵׁם
 הַזֶּה, פְּדִי לְהוֹדִיעַ לְמִי שֶׁבְּרָא אוֹתוֹ,

וְהַיּוֹד הַזֶּה הוּא דְּיוֹקְנֵי שֶׁל רֹאשׁ שֶׁל כָּל
 הַבְּרִיּוֹת. ה' ה' דְּיוֹקְנֵי שֶׁל חֲמֵשׁ אֶצְבָּעוֹת
 הַיְמִינִי, וְה' שֶׁל שְׂמְאֵל. ו' דְּיוֹקְנֵי הַגּוֹף.
 וְלָכֵן אָמַר, וְאֵל מִי תְּדַמְיוּנִי וְאַשְׁוֶה
 יֹאמֵר קְדוֹשׁ. אֵין בְּכָל בְּרִיָּה שֶׁתְּשׁוּוֶה
 בְּמֹתִי, וְאָף עַל גַּב שֶׁבְּרָאתִי אוֹתָהּ
 בְּדַמּוֹת הָאוֹתֵיית שְׁלִי, שְׂאֵנִי יְכוּל
 לְמַחֹת אֶת אוֹתָהּ עוֹרָה, וְלַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ

וְאִי יִקְשֶׁה בַּר נֶשׁ, דְּהָא כְּתִיב (דברים ד) כִּי לֹא
 רִאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. אִיהוּ יִתְרִץ לִיה, תְּאִי
 תְּמוּנָה חֲזִינָא, דְּהָא כְּתִיב (במדבר יב) וְתְמוּנַת ה' יִבִּיט.
 וְלֹא בְּכָל תְּמוּנָה אֲחָרָא (ס"א דְּבָרָא וְיִצֵר בְּאֲתוּוֹי), דְּבַר נֶשׁ
 דִּיִּצֵר בְּאֲתוּוֹי וּבְגִין דָּא אָמַר, (ישעיה מ) וְאֵל מִי
 תְּדַמְיוּנִי וְאֲשׁוּה וְאֵל מִי תְּדַמְיוּן אֵל וּמַה דְּמוּת
 תַּעֲרְכוּ לוֹ.

וְאֲפִילוּ הֵאִי תְּמוּנָה, לִית לִיה בְּאֲתָרִיה, אֶלָּא
 בְּד נְחִית לְאִמְלָכָא עַל בְּרִיין,
 וְיִתְפָּשֵׁט עָלֵיהוּ, יִתְחַזִּי לֹון לְכָל חַד, כְּפֹום
 מְרָאָה וְחֲזִיוֹן וְדַמְיוֹן דְּלַחֹון, וְהֵאִי אִיהוּ (הושע יב)
 וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה.

וּבְגִין דָּא יִימָא אִיהוּ, אַף עַל גַּב דְּהֵאָנָא אֲדַמָּה
 לְכוּ בְּדִיוֹקְנֵיכוֹ, אֵל מִי תְּדַמְיוּנִי וְאֲשׁוּה,

לשון הקודש

וְלִכְּן אָמַר וְאֵל מִי תְּדַמְיוּנִי וְאֲשׁוּה וְאֵל
 מִי תְּדַמְיוּן אֵל וּמַה דְּמוּת תַּעֲרְכוּ לוֹ.
 וְאֶפְּלוּ תְּמוּנָה זוּ אִין לוֹ בְּמִקוּמוֹ, אֶלָּא
 כְּשִׁינֹרַד לְמַלְךְ עַל הַבְּרִיּוֹת וּמִתְפָּשֵׁט
 עֲלֵיהֶם, יִרְאֶה לְהֶם לְכָל אֶחָד כְּפִי מְרָאָה
 וְחֲזִיוֹן וְדַמְיוֹן שְׁלָהֶם, וְהוּוּ וּבִיד הַנְּבִיאִים
 אֲדַמָּה.

וְלִכְּן הוּוּ יֹאמַר, אַף עַל פִּי שְׁאֵנִי

כְּמַה כְּעָמִים, וְאִין אֱלוֹה אַחַר עָלֵי שְׂיִכּוּל
 לְמַחֹות אֶת עוֹרְתִי, וְלִכְּן (דברים לב) כִּי לֹא
 כְּעוֹרְנוּ עוֹרֶם וְאִיִּבִינוּ פְּלִילִים.

וְאִם יִקְשֶׁה אָדָם, שְׁהָרִי כְּתוּב (שם ד) כִּי
 לֹא רִאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה – הוּוּ יִתְרִץ לוֹ,
 הָרִי תְּמוּנָה רִאִיתִי, שְׁהָרִי כְּתוּב וְתְמוּנַת
 ה' יִבִּיט. וְלֹא בְּכָל תְּמוּנָה אַחֲרַת (שְׁבָרָא
 וְיִצֵר בְּאֲתוּוֹתֵי) שְׁל אָדָם שְׁיִצֵר בְּאֲתוּוֹתֵי,

יְהֵא קָדָם דְּבָרָא קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיּוֹקְנָא
 בְּעֵלְמָא, וְצִיּוּר צוּרָה, חֲזָה הוּא יְחִידָאֵי בְּלֵא צוּרָה
 וְדִמְיוֹן, וּמֵאן (נ"א וְאִית) דְּאִשְׁתְּמוּדְע לִיה, קָדָם
 בְּרִיאָה, דְּאִיהוּ לְבַר מְדִיּוֹקְנָא, אָסוּר לְמַעְפְּד לִיה
 צוּרָה וְדִיּוֹקְנָא בְּעֵלְמָא, לֹא בָאוּת ה', וְלֹא בָאוּת י'
 וְאִפִּילוּ בְּשָׂמָא קְדִישָׁא, וְלֹא בְּשׁוּם אוֹת וּנְקוּדָה
 בְּעֵלְמָא, וְהֵאֵי אִיהוּ כִּי לֹא רְאִיתֶם פֶּל תְּמוּנָה, מְפֹל
 דְּבַר דְּאִית בֵּיה תְּמוּנָה וְדִמְיוֹן לֹא רְאִיתֶם.

אָבֵל בְּתַר דְּעֵבֵד הֵאֵי דִּיּוֹקְנָא דְּמֶרְכְּבָה דְּאָדָם
 עֵלְאָה, נְחִית תְּמֹן, וְאִתְקַרֵי בְּהַהוּא דִּיּוֹקְנָא
 יְהוָה, בְּגִין דִּישְׁתְּמוּדְעוּן לִיה בְּמַדּוֹת דִּילִיה, בְּכָל
 מְדָה וּמְדָה, וְקָרָא: אֵל, אֱלֹהִים, שְׂדֵי, צְבָאוֹת,
 אֵהִי"ה. בְּגִין דִּישְׁתְּמוּדְעוּן לִיה, בְּכָל מְדָה וּמְדָה,
 אִיךְ יִתְנַהֵג עֵלְמָא, בְּחַס"ד וּבְדִינָא, פְּפּוּם עוֹבְדֵיהוּן

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

תְּמוּנָה, מְפֹל דְּבַר שְׂיִשׁ פּוּ תְּמוּנָה
 וְדִמְיוֹן לֹא רְאִיתֶם.

אָבֵל אַחַר שְׁעֵשָׂה דִּיּוֹקָן זֶה שֶׁל
 הַמֶּרְכְּבָה שֶׁל אָדָם עֲלוּיָן, יָרַד לְשָׁב, וְנִקְרָא בָאוּתוֹ דִּיּוֹקָן יְהוָה, כְּדֵי שְׂיַדְעוּ
 אוֹתוֹ בְּמַדּוֹת שְׁלוֹ בְּכָל מְדָה וּמְדָה,
 וְקָרָא: אֵל, אֱלֹהִים, שְׂדֵי, צְבָאוֹת,
 אֵהִי"ה. כְּדֵי שְׂיַדְעוּ אוֹתוֹ בְּכָל מְדָה
 וּמְדָה אִיךְ יִתְנַהֵג הָעוֹלָם, בְּחַס"ד וּבְדִיּוֹן,

אֲדַמָּה לְכֶם בְּדִיּוֹקְנֵכֶם, אֵל מִי תְדִמְיוּנֵי
 וְאִשְׁוֶה. שְׁהֲרֵי קָדָם שְׁבָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא דִּיּוֹקָן בְּעוֹלָם וְצִיּוּר צוּרָה, הָיָה הוּא
 יְחִידֵי בְּלֵי צוּרָה וְדִמְיוֹן, וּמִי (וַיֵּשׁ) שְׁנוּדְע
 לוֹ קָדָם בְּרִיאָה שֶׁהוּא מְחוּץ לְדִיּוֹקָן,
 אָסוּר לַעֲשׂוֹת לוֹ צוּרָה וְדַמּוֹת אוֹ דִּיּוֹקָן
 בְּעוֹלָם, לֹא בָאוּת ה' וְלֹא בָאוּת י',
 וְאִפִּילוּ בְּשֵׁם הַקְּדוּשׁ, וְלֹא בְּשׁוּם אוֹת
 וּנְקוּדָה בְּעוֹלָם, וְהוּוּ כִּי לֹא רְאִיתֶם פֶּל

דְּבַנֵי נֶשֶׁא, דְּאִי לֹא יתְפַשֵּׁט נְהוּרִיהַ עַל כָּל בְּרִיין,
אֵיךְ יִשְׁתַּמּוּדְעוּן לִיהַ, וְאֵיךְ יתְקַיֵּים, (ישעיה ו) מְלֵא כָּל
הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.

וְוִי לִיהַ, מָאן דִּישְׁוּהַ לִיהַ, לְשׁוּם מְדָה, וְאַפִּילוּ
מֵאֲלִין מְדוּת דִּילִיהַ, כָּל שְׁכָן לְבַנֵי הָאָדָם,
(איוב ד) אֲשֶׁר בְּעֶפְר יִסּוּדָם, דְּכָלִים וְנַפְסָדִים. אֵלָא
דְּמִיּוּנָא דִּילִיהַ, כְּפּוּם שְׁלֹטְנוּתִיהַ עַל הַהִיא מְדָה,
וְאַפִּילוּ עַל כָּל בְּרִיין. וְלַעֲיֵלָא מִהַהִיא מְדָה.
וְכַד אֶסְתְּלִיק מִינָהּ, לִית לִיהַ מְדָה, וְלֹא דְּמִיּוּן,
וְלֹא צוּרָה.

כְּגוּוּנָא דִּימָא, דִּלִית בְּמִיָּא דִּימָא דְנַפְקֵי מִינִיהַ,
תְּפִיסוּ כָּלֵל וְלֹא צוּרָה, אֵלָא
בְּאִתְּפִשְׁטוּתָא דְּמִיָּא דִּימָא עַל מֵאנָא, דְּאִיהוּ
אַרְעָא, אֶתְעָבִיד דְּמִיּוּן, וְיִכְלֵנָא לְמַעַבְד חוּשְׁכָן
תַּמָּן, כְּגוּן הַמְקוֹר דִּימָא הָא חַד. נְפִיק מִינִיהַ

לשון הקודש

כפי מעשי בני האדם, שאם לא יתפשט
אורו על כל הבריות, איך ידעו אותו
ואיך יתקיימו? (ישעיה ו) מלא כל הארץ
כבודו.

אזי למי שישנה אותו לשום מדה,
ואפילו מעשר המדות הללו שלו, כל
שכן לבני האדם (איוב ד) אשר בעפר
יסודם, שכלים ונפסדים. אלא הדמיון
כמו שהים, שאין במים של הים
שיוצאים ממנו תפיסה כלל ולא צורה,
אלא שהתפשטות של המים של הים על
כלי שהוא ארץ, נעשה דמיון, ויכלנו

מֵעֵין, כְּפֹם אֶת־פִּשְׁטוֹתָא דִּילִיָּה בַּהֲהוּא מָאָנָא,
כְּעֵגוּלָא דִּאִיהִי י', הָא מְקוֹר חַד, וּמֵעֵין דְּנַפְיָק
מֵיָּה הָא תְּרִין.

לְבַתָּר עָבֵד מָאָנָא רַבְרָבָא כְּגוֹן מָאן דְּעָבֵד (נ"א)
דְּחַפְרָא) חֲפִירָא רַבְרָבָא וְאֶתְמַלִּי מִן מֵיָא,
דְּנַפְיָק מִן מֵעֵיין. הֵהִיא מָאָנָא אֶתְקַרֵי יָם, וְהוּא
מָאָנָא תְּלִיתָאָה, וְהוּא מָאָנָא רַבְרָבָא, וְאֶתְפְּלִיג
לְשַׁבְעָה נְחָלִין, (נ"א מֵאֲנִין) כְּפֹם מֵאֲנִין אַרְיִכִין, הָכִי
אֶת־פִּשְׁט מֵיָא מִן יַמָּא, לְשַׁבְעָה נְחָלִין וְהָא מְקוֹר,
וּמֵעֵיין, וַיַּמָּא, וְשַׁבְעָה נְחָלִין, אֵינֹון עֲשָׂרָה וְאִי יִתְפַּר
אוּמְנָא אֵלִין מֵאֲנִין דְּתַקְוִין, יִתְדְרוֹן מֵיָא לְמְקוֹר,
וַיִּשְׁתְּאָרוּ מֵאֲנִין תְּבוּרִין יְבִשִׁין בְּלֹא מֵיָא.

הָכִי עֵלַת הָעֵלוֹת, עָבֵד עֲשָׂר סְפִירוֹת, וְקָרָא
לְבַתָּר מְקוֹר, וּבִיָּה לִית סוּף לְנַבְיָעוּ

לשון הקודש

שְׁנַחֲלֵק לְשַׁבְעָה נְחָלִים כְּפִי בָּלִים
אַרְבַּים. כְּדָּ מִתְפַּשְׁטִים הַמִּים מִן הַיָּם
לְשַׁבְעָה נְחָלִים (בָּלִים), וְהַרְי מְקוֹר וּמֵעֵין
וְיָם וְשַׁבְעָה נְחָלִים הֵם עֲשָׂרָה. וְאִם
יִשְׁבַּר הָאֲמֵן אֶת הַבָּלִים הִלְלוּ שְׁתַּקְוִין,
יִחְזְרוּ הַמִּים לְמְקוֹר, וַיִּשְׁתְּאָרוּ בָּלִים
שְׁבוּרִים יְבִשִׁים כְּלִי מִים.

כְּדָּ עֵלַת הָעֵלוֹת עֲשָׂה עֲשָׂר סְפִירוֹת,
וְקָרָא לְבַתָּר מְקוֹר, וּבוֹ אֵין סוּף לְנַבְיָעוּת

לְעֲשׂוֹת חֲשִׁבוֹן שָׁם, כְּמוֹ הַמְקוֹר שֶׁל הַיָּם
– הַרְי אַחַד. יוּצֵא מִמֶּנּוּ מֵעֵין כְּפִי
הַתְּפַשְׁטוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ הַכְּלִי, כְּמוֹ עֵגוּל
שֶׁהוּא י' – הַרְי מְקוֹר אַחַד, וּמֵעֵין שְׁיוּצֵא
מִמֶּנּוּ – הַרְי שְׁנַיִם.

אַחַר כְּדָּ עוֹשָׂה כְּלִי גְדוֹל כְּמוֹ מִי
שֶׁעוֹשָׂה (שְׁחַפְרָא) חֲפִירָה גְדוֹלָה שְׁמֵת־מְלֵאֵת
מַמִּים שְׁיוּצֵאִים מִמֵּעֵין. אוֹתוֹ כְּלִי נְקָרָא
יָם, וְהוּא כְּלִי שְׁלִישִׁי, וְאוֹתוֹ כְּלִי גְדוֹל

דְּנִהוּרִיהָ. וּבְגִין דָּא קָרָא לְגַרְמִיָּה אֵין סוּף, וְלִית
 לִיה דְּמוּת וְצוּרָה, וְתַמָּן לִית מָאנָא לְמַתְפָּס
 לִיה, לְמַנְדַּע בֵּיה יְדִיעָא כָּלֵל. וּבְגִין דָּא אָמְרוּ
 בֵּיה, בַּמּוֹפְלָא מִמָּד אַל תְּדְרוּשׁ, וּבַמְכוּסָה מִמָּד
 אַל תַּחְקוּר.

לְבַתָּר עֶבֶד מָאנָא זְעִירָא, וְדָא י', וְאַתְּמַלִּיא מֵיָּה,
 וְקָרָא לִיה מַעֲיָן נוֹבַע חֲכָמָה, וְקָרָא גַרְמִיָּה
 בַּה חֲכָם, וְלִתְהוּא מָאנָא קָרָא לִיה חֲכָמָה. וְלְבַתָּר
 עֶבֶד מָאנָא רַבְרָבָא, וְקָרָא לִיה יָם, וְקָרָא לִיה בֵּינָה,
 וְהוּא קָרָא לְגַרְמִיָּה מִבִּין בַּה.

חֲכָם מַעֲצָמוּ, וּמִבִּין מַעֲצָמוּ, כִּי חֲכָמָה אִיהִי לָא
 אֶתְקַרִּיאַת חֲכָמָה מִגַּרְמָה, אֶלָּא בְּגִין תְּהוּא
 חֲכָם דְּאַמְלִי לָה מִנְבִיעוּ דִּילִיהָ. וְאִיהִי לָא
 אֶתְקַרִּיאַת בֵּינָה מִגַּרְמָה, אֶלָּא עַל שֵׁם (נ"א בְּגִין) תְּהוּא
 מִבִּין דְּאַמְלִי לָה מֵיָּה. דְּאִי תָּוָה מִסְתַּלַּק מֵנָה,

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

לו חֲכָמָה. וְאַחַר כֵּן עָשָׂה כְּלִי גְדוֹל,
 וְקָרָא לוֹ יָם, וְקָרָא לוֹ בֵּינָה, וְהוּא קָרָא
 אֶת עֲצָמוּ מִבִּין בַּה.

חֲכָם מַעֲצָמוּ וּמִבִּין מַעֲצָמוּ, כִּי חֲכָמָה
 לֹא נִקְרְאֶת חֲכָמָה מִגַּרְמָה, אֶלָּא מִשׁוּם
 אוֹתוֹ חֲכָם שְׁמַלְא אוֹתָהּ מִמַּעֲיָנוּ. וְהוּא
 לֹא נִקְרְאֶת בֵּינָה מִגַּרְמָה, אֶלָּא עַל שֵׁם
 אוֹתוֹ מִבִּין שְׁמַלְא אוֹתָהּ מִמַּעֲיָנוּ.

אוֹרוֹ, וְלִבְנֵי קָרָא לְעֲצָמוּ אֵין סוּף, וְאֵין לוֹ
 דְּמוּת וְצוּרָה, וְשֵׁם אֵין כְּלִי לְתַפְס אוֹתוֹ,
 לְדַעַת בּוּ יְדִיעָה כָּלֵל. וְלִבְנֵי אָמְרוּ בּוּ,
 בַּמּוֹפְלָא מִמָּד אַל תְּדְרוּשׁ וּבַמְכוּסָה מִמָּד
 אַל תַּחְקוּר.

אַחַר כֵּן עָשָׂה כְּלִי קָטָן, וְהוּא י', וְהִתְמַלְא
 מִמַּעֲיָנוּ, וְקָרָא לוֹ מַעֲיָן נוֹבַע חֲכָמָה, וְקָרָא
 אֶת עֲצָמוּ בּוּ חֲכָם, וְלֹאוֹתוֹ הַכְּלִי קָרָא